

Неначе квіти

Богдан Жолдак

Ясновидіння — це така штука, що її найкраще тренувати за допомогою телефонного апарата. Ось він, клятий, дзвонить. Рано-вранці. У неділю. Ти каламутно дивишся якусь мить на нього, деякий час хочеш гепнути ним об стіну, однак, прокинувшись остаточно, згадуєш, що маєш інтуїцію, яку слід невпинно вдосконалювати. Хто сказав, що він дзвонить однаково щоразу? Ні, зуммер багато чого здатен підказати допитливій людині, якій небайдужі власні приховані можливості та їхнє вдосконалення.

Тому я беру слухавку й кажу:

— Здрастуйте, Юрію.

Той деякий час чортихається.

— Покинь ти ці свої антилюдяні експерименти!

Коли людина шепотить у телефон, то мимоволі відчуваєш і її гаряче дихання. Людина щосили намагається говорити спокійно. Про те, як японці сприймають кольори, бо вони є нащадками тунгусів, яких зараз називають евенками, про свій родовід, який ведеться від них, як вони співають, використовуючи відлуння далекого крутого берега над спокійним озером, де вода така чиста, що її можна брати на чай, а коли чай заварювати дистиллятом, то він буде червонуватого кольору і пити його слід негайно... Так то воно так, але чому пошепки?

— Щось трапилося? — здогадуюсь я. Інтуїція — вона не підведе ніколи.

— Не трапилося нічого! — гаряче шепотить Юрій у трубку. — Невже ж ти не розумієш, що, оскільки чайна фабрика зіпсувалася знову, то індійський чай ніде пересипати грузинським чи азербайджанським і вилучувати з них таніни й кофеїн нікому. А коли вже щось трапляється, то це вже не для телефонних розмов, і що слід...

— Ви що, не можете сказати?

— Я тобі вже сто разів пояснюю: чай це суспензія й емульсія водночас і що екстрагування відбувається тільки в перші п'ять хвилин, а далі рідина насичується ефірами, а головне, ідіоте, дьогтем та дубильними комплексіонами, які з організму не виводяться, а вода мусить бути не гарячішою за дев'яносто шість градусів...

— Ви дістали спирт, — вгадую я.

— До чого тут спирт! — лютиться Юрій.

— А, то ви вже розгадали секрет Страдіварі! — здогадуюся я й умить пригадую, що секрет Страдіварі він розгадав ще позаминулої п'ятниці...

Він стомився шепотіти і тому прокричав:

— П'ять хвилин! П'ять хвилин заварюється чай, а воду на вогонь я вже поставив!

— То це я мушу за п'ять хвилин добігти до вас? — роблю я висновок із нашої півгодинної розмови про чай.

— Р-р-р! — полегшено гарчить він і кидає слухавку.

"Якщо щось і трапилося, — підказує мені тренована інтуїція, — то тільки з його головою. Отже треба бігти".

— Дивися туди, — цідить Юрій крізь стиснуті зуби, моргаючи у бік протилежного кутка, — вони там.

Він увесь пашисть огидою.

А створіння ті надзвичайно симпатичні — в каптурах і кучих штаненятах, схожі на цуценят. Ні, на мишенят. Вони рухаються вздовж стіни, кумедно тримаючи одне одного за поворозки, з перебільшеним острахом зиркають на Юрія. Кругленькі. Вони простують від шафи до комода.

— Оці? І через них ви мене кликали? — сміюся я, бо звірятка, перечепившись лапками, гепнули одне на одне. — Але я чомусь не бачу чаю.

Юрій бере чайника, і я здогадуюся безпомилково, що зараз він ним трісне мене в лоба.

— У мене теж такі поселилися. Веселі!

— І в тебе?.. — розпач відбирає йому силу. Він знеможено сідає край канапи.

По-дурному починається день, їй-богу. З самого рання мене мучить несподіваний присмак мила в роті. "Сімейного". Я пошукав очима, знайшов пачку чаю й почав його жувати.

— Де ж ваша знаменита дистильована вода?

— Який ідіот заварює чай мертвою водою. — Мимрить мій старший товариш. — А давно вони в тебе оселилися?

— І в Миколи їх бачив, і в Довганя.

— Давно, я питаю?

— Тижнів зо два. Особливо од зінзюльок радіє Орест — його діти покинули дивитися телевізора. Цілісінький день бавляться з оцима звірятками.

— Ти думаєш, що говориш? — знову прошепотів він.

— А що я страшного сказав? Дуже милі, симпатичні ці зінзюльочки.

— Гм... А я, дурень, думав, що це — лише в мене.

Зінзюльки вже посідали на комоді, звісили лапки в незграбних дерев'яних черевичках й заходилися жувати печиво, яке там лежало.

— Ха-ха-ха, — не втримався я, бо звірята кумедно допомагали одне одному, запихуючи крихти до ротиків.

Таки вони більше скидаються на мишенят, от. А не на цуциків. Та вони ж — точнісінькі Міккі-Мауси! Лише вуса в них задовгі. Я навіть сказав би — довжелезні, як для таких крихітних створінь. Але й це додавало їм чарівливості.

Я почув, як Юрій скрипить зубами.

— Вони гризуть геть усе! — засичав він і пожбурих у них капцем.

Однак ті спритненько ухилилися — їх наче вітром здуло з комода. Похапавшись за рученята, вони дременули за шафу. Мені аж серце защеміло — такий у них був покривджений вигляд.

— Ти тільки поглянь, що вони з нею зробили, — гарчав Юрій, піднімаючи з підлоги

пошматовану записну книжку.

— Чому це "вони"? — нарешті обурився і я. — Ви й самі могли її погризти.

— Йолопе!

— Я б вас попросив...

— Йо-ло-пе! Вони ж її гризли на твоїх очах. Сидячи отут, на комоді.

Це в нього така манера — шукати винуватця завжди не там, де треба. І це йому дозволяє зробити винуватцем кого завгодно.

— Я щойно дзвонив тобі, — сичав Юрій. — А книжечку я клав ось сюди! — Він ляскає нею об комод. — А потім ти приїхав.

— І ви за цей час не одходили від комода?

— Як би я відходив, коли тричі тобі передзвонював, думав, що ти ніяк не виберешся. — Він гортав записника. — Чудово! Ану, спробуй, знайди тут свого телефона.

Я пошукав, але марно. Саме та сторінка була геть пожована.

З-за шафи висунулася довга вусина. Вона, ворухнувшись у наш бік, завмерла.

Юрій переможно вмовився у кріслі. На лиці його розповзається усмішка. Він уже збирався перейти на поблажливо-менторський тон. Але враз затуляє собі рота. Хапає мене за руку й тягне на сходи.

— Так от: раніше я теж симпатизував їм. А сьогодні сиджу і їм. І ловлю себе на тому, що їм я плавленого сирка. Уявляєш? Плав-ле-но-го! Я ж їх зроду не купую. Так от: хапаю я того сирка й блискавично вибігаю сюди, на сходи. І як ти думаєш, що виявилось в моїх руках?

Він довго й саркастично сміється, милуючись палітрою відтінків власного голосу.

— Ось оце! — він виймає із кишені шмат погризеного туалетного мила.

— А може, це не ви його погризли?

— Глянь — зуби мої! Подивися мені в рот, а потім на це мило! Став би я його ні сіло ні впало гризти?

Я дивлюся на нього, і в мене ворухнувся здогад, що ще не пізно, його можна врятувати. Треба дзвонити друзям, родичам, шукати хорошого лікаря. Не встиг я вирішити, що робити далі із Юрієм, своїм старшим товаришем, як пригадав, що й сам поснідав похапцем таким же плавленим сирком.

Доки Юрій сміється, зазираючи зловтішно в мої очі, я щосили намагаюся пригадати, звідкіля це в мене міг опинитися плавлений сирок? Я, правда, не такий принциповий ворог плавлених сирків, як Юрій, але купую винятково "пікантний" сир, а плавленого можу з'їсти хіба що в турпоході. Язик мій мимоволі, блукаючи ротом, натикається на кутні зуби і я відчуваю чіткий присмак мила. "Сімейного".

— Ну гаразд, мило, ну гаразд, туалетне. А от чим я вечеряв учора? — наїжачується Юрій. — Я собі починаю пригадувати — і будь ласка: я щось їв ложечкою з миски. Що-о? — заскрипів він зубами. — Я ж нічогісінько вдома не варю...

Він притулився до стіни.

Я також задумався.

З прочинених дверей стирчала вусина. Лише зараз я помітив, що вона зроблена зі сталі. Вона насторожено тріпотіла, скеровуючись у наш бік.

Я поліз до Юрія в кишеню, намацав там погрижене мило й вийняв із кишені надкушений брикетик плавленого сиру. Там була ще й етикетка: "Томатний".

Зінзюльки, коли з'явилися в мене, поводитися дуже тихо. А коли я їх полюбив, почалися концерти, такими вони виявилися славними звірятками. Тоді їх було вже четверо. Вперше хата моя не здалася мені пустою. Це коли їх стало шестеро. Чи восьмеро? Спершу я давав їм імена, а потім збагнув, що можу їх поплутати. Коли донька моя приходила до мене в гості, то із захватом розповідала мені про витівки своїх милих звіряток. Може, я й помилявся, однак надто вже вона змарніла. Але ж весела яка! Може, мені й привиділося, їх таки в мене десятеро... Цікаво. Цікаво: що ж вони їдять, ці дванадцяттеро?

— Але ж як їх люблять діти...

На це Юрій мовчки тицьнув до рота "плавленого сирка" й заходився автоматично жувати.

— Діти просто не знають історії мультиплікаційного кіно і тому здатні дивитися кожен мультик по сто разів. Ти придивився б до своїх зін-зю-льо-чок уважніше, напружив би свою хвалену інтуїцію, та й збагнув би — що то чистісінький плагіат з Уолта Діснея. Типажі, рухи, геги... А їхні гримаси, б-р-р! Тьху. Дехто називає це старістю, а я називаю це досвідом — мене на ці гримаски не візьмеш, — дожовував він плавленого сирка. — Мене цими гримасками не взуєш! Мені — нецікаво. Записна моя книжка була зроблена з натуральної шкіри. Раз. За вікном висіла авоська із салом, базарним. Два. В холодильнику було напхом напхано харчів. Три. Та коли б я й здурів і почав усе те пожирати, то тріснув би напевне. Чотири. Ти краще подивися.

Він задер сорочку й показав свого проваленого живота. Поплескуючи себе по ньому, вів далі:

— Це отут, — кривився він саркастично, — базарне сало? Ціла авоська? Це, любий, тобі не інтуїція, це, брат, логіка.

Я останнім часом теж трохи схуд, однак, на відміну від Юрія, навіть радів таким переминам.

— О, бачу, мені вдалося тебе трохи переконати, — він дожував сирка. — І скажи мені ще: як оті пухкенькі, кругленькі звірята, твої милі зінзюлічки товстенькі, можуть прослизати за шафу, яка стоїть упритул до стіни? За комод? У таку вузьку щілинку? Скажи мені, інтуїтивісте, ха-ха.

Доки він сміється, я дивлюся в прохилені двері. Сталева вусина, наче відчувши мій погляд, умить завмирає. Мене непокоїть: а що ж там насправді за тою вусиною? Що то за привид такий ненажерливий, який усе поїдає, залишаючи лише мило? Чим воно годуватиме нас завтра?

— Чого ти там завмираєш? — кричу я. — Ти думаєш, я не бачу тебе?!

Вусина та ворухнулася, й ми з Юрієм стояли й спостерігали, як вона поволі перетворювалася на барвисту квітку.

Примітка упорядника даної інтернетної публікації

Оповідання Богдана Жолдака "Неначе квіти" надруковане в альманасі "Пригоди. Подорожі. Фантастика – 87"; видавництво "Молодь", Київ, 1987 рік.